

הבמה החשובה ביותר למחול חדיש בבריטניה, שנועדה להציג יצירות קצרות יחסית, היא Resolution, המופקת על ידי The Place הלונדוני. השנה התקיימו המופעים בחודש ינואר בתיאטרון בלומסברי [Bloomsbury]. הלהקות המופיעות נחלקו לשני סוגים: יוצרים המציגים את מחולות-הביכורים שלהם, שמכונים First Footing ואלה שביצעו את עבודותיהם הטוריות ביותר, תחת הכותרת Evolution, משמע "אחיות רגל" לטירונים ו"התפתחות" כציון למנוסים. 28 מומחים בינלאומיים בחרו בשורת יצירות, תחת הכותרת Aerowaves, שנועדו להפגין זרמים האופייניים ביבשת אירופה, ולא דווקא בבריטניה עצמה. מובן מאליו, שבהיות בריטניה חברה באיחוד האירופי, המחול החדש בה יש לו מגעים וחפיפה עם הנעשה בארצות

האירופיות האחרות. ברור, שמצב המחול בארצות השונות יכול לשמש אינדיקטור למצבן החברתי והכלכלי. המגוון התרבותי של בריטניה עשיר וזאת בעיקר בזכות הרקע האתני והתרבותי הרב-גווני ממנו באים היוצרים. הדבר ניכר במחלקות לאמנות המחול בתי-הספר הגבוהים בבריטניה, בהם תופסים יוצאי ארצות אסיה מקום נכבד ומעשירים את העבודה שם, ביניהם אמנים כגון אקרם חאן [Akram Khan], מרטין צ'ו [Martin Choo] או ג'יווה [Jiva]. אקרם חאן, כיום אחד הכוריאוגרפים המובילים בבריטניה, הוכתר בשנה שעברה בתואר "הכשרון החדש הטוב ביותר" על-ידי השבועון Time Out והוא נציג מובהק של הזרם החוצה את תחומי התרבויות האתניות. יצירתו הראשונה

מחול חדש: זרמים עכשוויים במחול האירופי

לינדה דאנקוורת'
[Linda Dankworth]

לשלושה רקדנים, "Rush", נוצרה, לדבריו, בתחושה של דאייה בגלשני-רוח בנפילה חופשית. אם כי במופע שלו בחודש נובמבר האחרון בתיאטרון הלונדוני ע"ש ליליאן ביליס [Lilian Baylis] נשבה רוח אחרת; סוג אחר של אנרגיה הדף אותו והטיס אותו באוויר. וזה עורר את השאלה, האם הגלישה באוויר היתה בגדר נפילה חופשית או בעצם שייכת ל"מצב רוחני אלוהי של קיום". חאן מנסה להתגרות בדינמיקה של הגוף בתנועה על ידי השימוש בסגנון ה"קאטאק" [Kathak], אחד מסגנונות המחול ההודי הקלאסי, ורוח האיסלאם אינה רחוקה ממנו.

יוצר בריטי נוסף שמביא עימו השפעות אסיאתיות הוא ג'יווה פארתיפן [Jiva Parthipan] שהופיע ביצירה משכנעת בשם "Pakiboy". מחול זה

עוסק בשרידי השפעתו של השלטון הקולוניאלי הבריטי, על החברה הודית. אם היצירה מתייחסת לכאן ועכשיו או לעבר, זה אינו משנה. במחול זה ניכרת עמדתה המתנשאת של הפקידות האנגלית ופרשנותה לתרבות הודית. זהו ביטוי שונה מהמקובל לדיכוי הקולוניאליסטי הבריטי. תחילה נראה ג'יווה מוזג תה, כשהוא לבוש במקטורן קטיפה כשל מלצר, והוא נראה מרוצה, כשהוא רוקד לרוחב הבמה. המקטורן מתעופף סביבו שעה שרגליו סובבות מעגלית בקטע חלומי משהו. זרועו המורמת לפני פניו רומזת לצעיף שקוף, דרכו הוא מביט באדונו ובקהל. בזמן שהוא רוקד, נשמע קול בריטי מזלזל, המטריד אותו מינית; כשהוא צונח לרצפה, רגליו רועדות, מורמות באוויר. הרושם שנתר בעיני הצופה קשה ומרעיד את הנשמה. משהאורות מתעמעמים לאיטם, הוא מתקדם

אל פתח הבמה ואוסף ומקפל את בגדיו שפשט ופיזר על הבמה. לבסוף הוא ניצב עירום ופגיע, מפנה מבט זועם אל הצופים. להקתו של ברי איטון [Barry Eaton] ביצעה את עבודתו "Authorized" שניכר בה קשר לסגנון תנועה מסורתית יותר, המושפע מריצ'רד אלסטון [Richard Elston] ומפרדריק אשטון [Frederic Ashton] - מנהל ה-Place, מגדולי הכוריאוגרפים הבריטיים בשנות השלושים ומראשי היוצרים של הבלט המלכותי הבריטי. עבודתו של איטון מבוצעת לצליליו הזורמים, הנינוחים, של מיילס דיוויס. בלי ספק הצליל הכוריאוגרף לחוש היטב בסגנונו של דיוויס בקטע משכנע זה. ניכר קשר הדוק וביצוע תואם בין רקדני הלהקה במסגרת המחול המודרני. יצירה זו נוטה למחול טהור, המבוצע בתזמון מבריק ובטכניקה מעולה.

להקתה של מרסה פון שטוקרט [Maresa von Stockert] - Dance at the Edge ביצעה את עבודתה הפסיכולוגית המרתקת "735 שניות לפני שמתעוררים", המתארת חלום בלהות של ילד בעולמו הזעיר, המלא אי-ביטחון. גבוה מעל לבמה, תלויה בובה יושבת על נדנדה. ילדה הלבושה בדיוק כמו הבובה נדחפת אל הבמה. שמלתה שחורה ואדומה ולה רעמת שיער עבה, חומה. המוסיקה מזכירה תיבת-נגינה צרפתית, המנגנת בשעה שהילדה מתעוררת לאיטה. תנועתה יש בה ממחולו של פטרושקה [Petrushka], אולם בקצב מודרני מהיר. רקדן-גבר לבוש בחולצה אדומה ומכנסיים שחורים מניע את "הבובה" האנושית על פני הבמה בצורה נחרצת. ברגע מסוים, הוא בועט בה כבכדורגל. זה מקומם את הילדה, המנסה להסב את תשומת לבו עם מכונית-צעצוע אדומה. משהיא מקבלת לבסוף את הבובה, היא תולשת את ראשה ופוערת מולה את שיניה. מופיע רקדן שלישי, לבוש בדומה לבובה, ועל פניו מסכה לבנה. כל אלה נתמכים על ידי המוסיקה והתאורה הדרמטית והופכים לחלום בלהות.

הכוריאוגרפית הסקנדינבית הנה גילגרן [Hanna Gilgren] רוקדת עם היידי רוסטגור [Rustgaard] מערכון מטורף, "יען" שמו, בו הן בוחנות את תגובותיהן האינסטינקטיביות זו לזו. מתנהל דו-שיח בינן לבין הצופים - קנאה וחברות הן במרכזו של הדו-שיח, כשאחת מהן מסבירה שהן היו רוצות לחלוק משהו עם הקהל. רצון הזה מוכחש מיד, מה שמאלץ את הצופה לחפש פתרון בכוחות עצמו. אבל המצב מתברר עד-מהרה, עם הדבקתו של נייר-דבק, "מסקינגטייפ", על גופן של הרקדניות.

תאורת הבמה הכחולה יוצרת אווירה סוריאליסטית. שתי הרקדניות כורכות זו את זו בסרט הדביק, ההופך אותן לגוף אחד. התנועה מוגבלת, אבל השתיים מקפצות בתזזית על הבמה, שעה שהן נראות כמיין דמויות של חנוטים, עטופות תחבושות. שתי להקות מאוסטרליה השתתפו בסדרת Resolution. האחת - Laroque Dance Company - ביצעה מחול בשם "Systems-Damaging". הלנה ויינציר [Helene Weinzier] יצרה עבודה פוטוריסטית, המציבה אותה בתחום החדשני השייך כולו ל-2001. הצלילים המלווים הם מיני זמזומים של מכונות, בגבהי צליל משתנים. הגוף הזכרי העל-מיגדרי מוצג בשריריות "התעמלותית", לבוש במכנסיים שחורים קצרים ואפודה. דמות זו שייכת לחברה רובוטית, מונעת על ידי הטכנולוגיה. ארבעת הרקדנים רוקדים במהירות רבה,

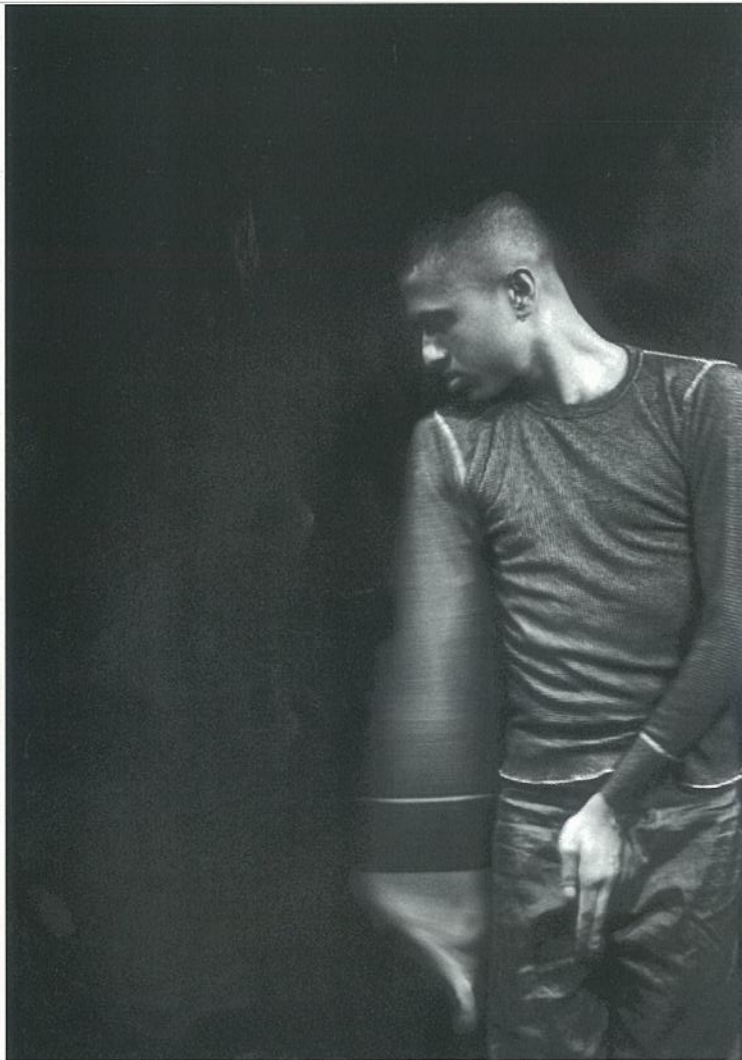
בסגנון תנועה המושפע על מסגנון מחול-הרחוב, תנופה גופנית ואומנויות הלחימה, וכל אלה בכוריאוגרפיה "היי-טקית". הלהקה האוסטרלית השנייה היתה Dans, במחול בשם "Distances Two Near". שישה כיסאות מתכת מוצבים במבנה ארכיטקטוני על הבמה. ביניהם נעים שני רקדנים. ססקיה הבלינג [Saskia Hoebli] ודוד זובל [David Subal] אורגים את תנועתם בתוך המבנה החזותי של הבמה. הם בוחנים את המשמעויות של מבנה החלל. בניגוד, למשל, לכוריאוגרף הבריטי ויין מקגרגור [Wayne McGregor], הנוהג להשתמש במבנים ארכיטקטוניים כמקור השראה ליצירת חלל וירטואלי, הם מצויים בעצמם בחלל כזה. זובל לבוש בחליפה מודרנית אפורה, כולל נעליים חומות. הוא מחליק את שערו לאחור, מה שמקנה אפקט נשי לחלל שלו, המשולל מיגדר. הרקדנית, למרות שמתהה ההדוקה ושערה הבלונדי הקצוץ, יוצרת רושם גברי יותר, כאילו השניים פולשים זה לעולמה המיגדרי של זו.

להקתה של מרטין פיזאני [Martine Pisani] מצרפת הופיעה במחול שנקרא "Sans" (משמע: ללא, בלי) ללא מוסיקה או ליווי צלילי כלשהו. זה העלה בתודעתי פארסה צרפתית, מהתלה ללא מילים. שלושה גברים פריזאים מבצעים פרודיה משעשעת, המבוססת על אישיותם שלהם ועל אלתור. הם נכנסים בצעד נמרץ אל הבמה, לבושים בחולצות ובמכנסיים צבעוניים. הכוריאוגרפיה שגרתית למדי, אבל ניכרת בה השפעה של ההליכות המצחיקות של השחקן הקומי הבריטי ג'ון קליז, כולל מאבק דמיוני עם יריב בלתי נראה. ברגע מסוים הם כביכול נושפים, ומעיפים בהבל פיהם את אחד הרקדנים סביב הבמה. כל אחד בתורו "מועף" סביב הבמה, עד שהכול מתקשים לשמור על שיווי המשקל וצונחים לרצפה. כל המחול מבוצע שלוש פעמים, עד שהם ניצבים מול הקהל, כמצפים לתשואות.

סדרת Resolution נראתה כמיין סאטירה על סגנונות שונים, הנפוצים כיום. הסדרה כולה אכן יצרה דיוקן של הרב-גוונים במחול האירופי וגם הזכירה את בעיות המיעוטים, כגון ביצירתו של ג'יווה. אבל מול השוני הקיים בארצות אירופה, ניכר גם המשותף להן.

אם נוהגים עדיין לדבר על המחול בשנת 2001 במונחי הפוסטמודרניזם, הרי שהוא מסוגל לשקף זרמים ישנים, שכבר אינם צועדים יחד עם הניסיונות החדשים כיום.

מאנגלית: ג'ורא מנור

ג'יווה ב"פאקיבוי", צילום: ליסה סקורט
Jiva in "Pakiboy", photo: Lisa Skoret